

Osvrti, recenzije, prikazi

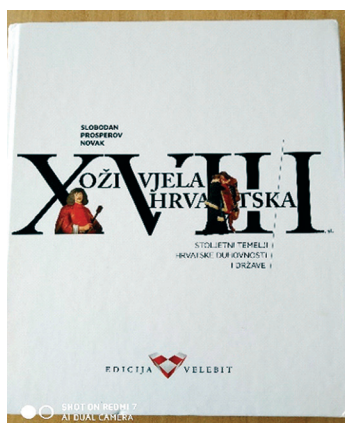
Zdenka Brebrić

Oživjela Hrvatska – Stoljetni temelji hrvatske duhovnosti i države

Autor: Slobodan Prosperov Novak

Nakladnik i edicija: Plava produkcija j.d.o.o, Zagreb, 2021., Edicija Velebit

Urednik: Marko Jurič

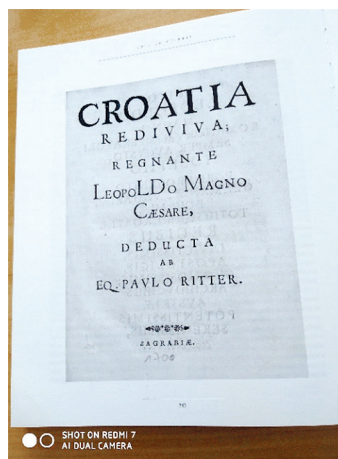

„Država i civilizacija koja izgubi sjećanje raspada se jer zaboravlja razlog svoga postojanja, zaboravlja načela koja su joj utemeljila život. Zaborav je smrt svakog društva, jer jedino sjećanje koje se identifikira s glavnim principima narodnog bića znat će učvrstiti temelje njegove države i njezine civilizacije. Sjećanje, politika i život tri su lica hrvatske stvarnosti.“ (Jurič, M.)

U skladu s Akcijskim planom Nacionalne strategije poticanja čitanja Vlada Republike Hrvatske je 2020. godine odobrila prijedlog Ministarstva kulture i medija da se 2021. godina proglasi Godinom čitanja. U toj godini jedna knjiga posebno postaje i ostaje vrijedan poticaj za tu nazamjenjivu ljudsku vještinu, vještinu poniranja u povijest, daleka vremena, u budućnost, u svjetove nikad viđene, tuđe i vlastite ponore i uzvisenja, padove i ustajanja. Knjiga koja odiše onim što se zna nazivati usud hrvatski. Ona koja nam govori o prošlosti očitavajući sadašnjost da bi vjerno oslikala budućnost. To je prva knjiga Edicije Velebit *Oživjela Hrvatska – Stoljetni temelji hrvatske duhovnosti i države*, autora Slobodana Prosperova Novaka. Ona nije izazvala interes u oficijelnoj ili tzv. „mainstream“ književnoj kritici, a do publike je došla zahvaljujući podcastu Velebit Marka Juriča koji je ujedno i urednik ove knjige. Prvo izdanje je doslovno „planulo“.

Na 351 stranici teksta s preslikama originalnih tekstova, slika, dokumenata autor daje gust i kompleksan pregled perom vrhunskog erudita hrvatske političke, a u skladu s njom i državničke, književne, antorpološke, etnološke i, moglo bi se reći, ine baštine. Od sredine 17. stoljeća, točnije od dubrovačkog potresa 1667. i njegovih, kako autor kaže, „književnih vršnjaka“ od kojih je jedan od najznačajnijih Vladislav Menčetić i *Trublje slovinske* preko dinastije Zrinskih do najznačajnijeg pjesnika tadašnje nam domovine Frana Krste Frankopana i njegova vapaja za ljubljenu ženom i domovinom, preporoditelja jezika Belostenca i Habdelića do Rittera Vitezovića kojeg autor upisuje u same temelje onog na čemu će Hrvatska počivati u ideološkom smislu kao Croatia rediviva pa sve do početka ranog prosvjetiteljstva, unosi se duh i tragičnosti i uzornosti, baš kako i priliči već spomenutom hrvatskom usudu. Ponos, kreativnost, hrabrost ispredvremenitost u prošlosti, a onda žal, naivnost, sluganstvo, trpljenje i šutnja u sadašnjosti.

Ova je knjiga, kako se u njenom predgovoru kaže, na neki način „knjiga osvetnica“, ona koja će biti pobuna „protiv ustajalosti duha i usmje-

rena protiv duhovnog zamora koji se nadvio nad Hrvatskom i Hrvatima“. Ona koja će nas podsjetiti kako velebno nasljeđe baštinimo od toliko velikih ljudi, velikih ideja, ne manje velikih tragedija, ali snažnog i nepokolebljivog istinskog domoljublja. Ona je početak onoga na što se i autor i urednik pozivaju a to je povratak Hrvata „izvoru svog nacionalnog bića“ koji je toliko puta gušen, gažen i uništavan, ali je svejedno opstao zahvaljujući upravo djelima velikana kao što će opstati zahvaljujući i ovakvim knjigama.